

Όπως πάντα, ο πιο σίγουρος τρόπος για να αφανίσεις μια οικογένεια είναι να τους βάλεις να σκοτωθούν μεταξύ τους. Κι εμείς οι τρεις αδερφές είμαστε αποφασισμένες να μη μείνει κανένας για να συνεχίσει τη γενιά των Καρασούληδων. Δεν θα διαιωνιστεί το αίμα τους, ο κόσμος να χαλάσει. Τούτη την ώρα, ο Γιώργης Καρασούλης είναι τακτοποιημένος μέσα στην κάσα του στη σάλα του σπιτιού του, φροντισμένος και όμορφος σαν ζωντανός, με τις αδερφές του, τη χήρα του και τις μοιρολογίστρες ολόγυρα να τον ξενοχτάνε οδυρόμενες και τους χωριανούς να μπαινοβγαίνουν καπνίζοντας και πίνοντας το πένθιμο κονιάκ, κουβεντιάζοντας και αναθεματίζοντας τον υπαίτιο αυτής της συμφοράς.

Λίγες ώρες νωρίτερα

Όλοι περίμεναν το αίμα. Κι εγώ μαζί με όλους. Τι κι αν ήξερα τα μελλούμενα; Χρέος μου ήταν να φροντίσω να μη μεταβληθεί τίποτε από αυτά. Έπρεπε να γίνουν όλα όπως τα καθόρισαν οι άλλες δύο αδερφές μου.

Είμαστε και οι τρεις αδερφές παρούσες τούτη τη γαμήλια νύχτα, κι ας μη μας βλέπει κανείς. Πιο ζωντανές κι από τους ζωντανούς που τρώνε και πίνουν εκεί κάτω στην αυλή, περιμένοντας να δουν το ματωμένο σεντόνι της νύφης, όπως το θέλει το έθιμο. Τρεις αδερφές που ρημάχτηκαν από τη φάρα των Καρασούληδων εδώ στο χωριό μας, στα ριζά των Ακαρνανικών βουνών. Ο Γιώργης Καρασούλης, αυτός ο καταραμένος που πλαγιάζει τώρα μαζί με την Ευθαλία στη νυφική παστάδα, αυτός ο φαύλος που σκορπά γοητεία και προδοσία σαν να πετάει σπόρους στο κοτέτσι, αυτός ο αχρείος ήταν η καταστροφή μας. Κανένας δεν θα μείνει από τη γενιά του, κανένας. Θα φροντίσουμε εμείς γι' αυτό. Όταν εγκαταλείψαμε τούτο τον κόσμο, κάμποσα χρόνια τώρα, οι ψυχές μας διήθησαν μέσα στις οντότητες που μας ταίριαζαν, σ' εκείνες τις τρεις αδερφές που διαφεντεύουν από τα βάθη του χρόνου τις τύχες των ζωντανών. Οι δύο μεγαλύτερες αδερφές μου βρήκαν εύφορη ύλη στις θεότητες που γνέθουν και υφαίνουν τη μοίρα του καθενός, Λάχαισις και Κλωθώ, έτσι τις είπαν οι σοφοί. Κι εγώ τρύπωσα μέσα στο φιλόξενο εκτόπλασμα της πιο μικρής, Άτροπο την είπαν αυτή, γιατί σφραγίζει τις

ατραπούς ώστε να μην ξεφύγει κανείς και με κανέναν τρόπο από τη μοίρα που του κλώθουν οι αδερφές της.

Τι σύμπτωση, για μας μιλάνε τούτη τη στιγμή εκείνες οι κυρές κάτω από την κορομηλιά. Η μία είναι η αδερφή του καταραμένου του Γιώργη, η γεροντοκόρη, η Θεώνη. Η άλλη, για να δω, την κρύβει ο όγκος του τετράπαχου παπα-Κοσμά, που δεν σταμάτησε το φαγοπότι από την ώρα που ξεκίνησε το γαμήλιο γλέντι. Α, ναι, την είδα, η Βασιλική είναι, η αδερφή της. Χήρα ετούτη, σκοτώθηκε ο άντρας της, ο Μάρκος, πρόπερσι στον εμφύλιο. Όχι να το παινευτώ, αλλά βάλαμε κι εμείς το χεράκι μας. Πάντα μας διευκολύνουν οι άνθρωποι όταν τρώγονται μεταξύ τους.

Άκου, άκου τι λένε, οι καρακάξες! Κακούργες, που θα πιάσετε στο στόμα σας το τιμημένο όνομα του πατέρα μας...

«... πάντως, έφταιγε κι ο συχωρεμένος ο δάσκαλος, ο γερο-Γιδεών, που γίναν έτσι τα πράματα τότε, Βασιλική. Τόσα χρόνια πέρασαν, πάνω από είκοσι πέντε, κι ακόμη να τη χωνέψω εκείνη την τραγωδία. Τρεις κόρες είχε κι έσβησαν κι οι τρεις η μία μετά την άλλη από τον καημό τους. Ο Γιώργης μας του το είχε ξεκαθαρίσει από μιας αρχής τότε που μας φέρανε τα προξενιά για τη μεγάλη. Αν δεν παντρευτεί πρώτα η Θεώνη, τους είπε, εγώ δεν παντρεύομαι. Βρε, αμάν, κλαίει και λιώνει για σένα, τον πιλάτευε η προξενήτρα, τίποτε αυτός. Μ' αγαπάει πολύ ο αδερφός μας, δεν ήθελε να με αφήσει στην μπάντα, βλέπεις. Άσχετο αν εγώ κατέληξα στο ράφι, εκείνος όμως έκανε το χρέος του, είχε τιμή και φιλότιμο. Ο γερο-Γιδεών έπρεπε τότε να στραφεί αλλού, να βρει γρήγορα γαμπρό για να την παρηγορήσει τη θυγατέρα του. Αλλά αυτός αδράνησε και είδες τι έγινε. Αυτοκτόνησαν κι οι τρεις οι δόλιες. Μόλις

ήπιε το φαρμάκι η μεγάλη, μέσα σε μισό χρόνο ακολούθησαν κι οι άλλες. Αχ, εκείνο το γράμμα που έστειλε στον Γιώργη μας τότε η βαριόμοιρη η κοπέλα. Ακόμη το θυμάμαι, κι ας πέρασαν τόσα χρόνια. “... αν δεν είναι γραφτό μου να με αγκαλιάσουν τα χέρια σου, ας με αγκαλιάσει η γης”, του έλεγε. Μου το είχε δώσει να το διαβάσω ο Γιώργης μας, κάτασπρος είχε γίνει τότε από την ταραχή του».

«Όλοι μας ταραχθήκαμε και λυπηθήκαμε δα, Θεώνη. Κι εγώ που ήμουνα αρραβωνιασμένη εκείνη την εποχή το πήρα για κακό σημάδι, κι είχα δίκιο. Άτυχος ήταν ο γάμος μου, αδερφή, από την αρχή φάνηκε. Τα ξέρεις, λίγο έλειψε να σκοτωθούμε στην Κωνσταντινούπολη που πήγαμε γαμήλιο ταξίδι, φιλοξενούμενοι του κουνιάδου μου εκεί. Άγιο είχαμε όταν εκτροχιάστηκε το τρένο στον γυρισμό. Κι ύστερα, έκανα χρόνια να πιάσω παιδί, να πεθάνω κόντεψα όταν γέννησα τον Γιαννή μου, κι άλλο παιδί δεν με αξίωσε ο Θεός. Κι αυτό το έρμο ορφάνεψε από πατέρα κι εγώ χήρευα, ανάθεμα την τύχη μου».

«Εγώ, Βασιλική, σου το έχω ξαναπεί. Εξαιτίας του πατέρα του ανέβηκε στο μοναστήρι ο Γιαννής. Αντίδραση στον πόνο του ήταν η απόφασή του να μονάσει. Κάποτε έκανε όνειρα να γίνει φιλόλογος, είχε τόσο μεγάλη αγάπη για τα αρχαία και την ιστορία, πρώτος μαθητής ήταν στην τάξη του. Και τα παρατάει όλα για να προσκολληθεί στα θεία, έγινε δόκιμος μοναχός χωρίς να ακούσει κανέναν μας. Του στοίχισε ο θάνατος του πατέρα του, τον πλήγωσε πολύ, είναι ολοφάνερο».

«Μπορεί, τι να πω. Όμως έπαιξε ρόλο κι ο πεθερός μου, ο μακαρίτης ο παπα-Γιάννης. Όλο με τη θεολογία και τα θαύματα του γάνωνε το μυαλό από μικρό. Τέλος πάντων, καλά

να 'ναι το παιδάκι μου, κι ας κάνει ό,τι καταλαβαίνει. Σαν θέλει να γίνει μοναχός, αν είναι ήρεμη η ψυχή του εκεί πάνω στο μοναστήρι, εγώ δεν θα βαρυγκομήσω, κι ας μη δω εγγόνι η καυερή. Να τον άκουγες με τι συγκίνηση μου περιέγραφε την κουρά ενός δόκιμου στον Αϊ-Γιάννη τον Ριγανά για να χειροτονηθεί επίσημα μοναχός. Την παραπάνω Κυριακή θα γίνει και η δική του η κουρά, την περιμένει πώς και πώς. Είναι παράξενο παιδί, καλόψυχο αλλά θερμοκέφαλο. Πολύ με πίκρανε το πρωί που έστησε καβγά με τον Γιώργη για τα πολιτικά, μέρα που ήταν. Υπερασπίστηκε τον πατέρα του το καημένο, δεν λέω. Ο Γιώργης γίνεται πολύ εριστικός όταν ακούει για τον εμφύλιο. Κομμουνιστοσυμμοριτή τον αποκάλεσε τον μακαρίτη τον άντρα μου κι ο Γιαννής έγινε θηρίο. Δεν έπρεπε όμως να τον ξεσυνεριστεί τη μέρα του γάμου του, έπρεπε να δώσει τόπο στην οργή, του το είπα, τον μάλωσα αυστηρά. Κοίτα τον τώρα εκεί που κάθεται δίπλα στον παπά, κοίτα πόσο θυμωμένο ύφος έχει. Οχ, οχ, τι θα κάνω μ' αυτό το παιδί. Άντε, βάλε λίγο κοκκινέλι ακόμα να πάνε κάτω τα φαρμάκια. Το καλεί η μέρα».

«Σαν πολύ δεν αργεί ο Γιώργης τάχα;»

Η Θεώνη κρυφογέλασε πονηρά, σερβίροντας κρασί στα ποτήρια τους.

«Λέω μετά που θα γυρίσουν από το γαμήλιο ταξίδι να πάω για λίγο στον αδερφό μας τον Θεμιστοκλή, στην Κωνσταντινούπολη», συμπλήρωσε, σκουπίζοντας τις άκρες των χειλιών της με το μαντιλάκι της. «Έ, νιόπαντροι δα, να τους αφήσω να το χαρούν με την ησυχία τους».

«Αχ, η Πόλη!» αναστέναξε η Βασιλική. «Πόσο πεθύμησα τη μυρωδιά της, τον θαλασσινό της αέρα φορτωμένο

μπαχάρια, τα καϊκάκια στον Βόσπορο που τα 'βλεπα απ' το μπαλκόνι του κουνιάδου μου στο Μέγα Ρεύμα. Και τα γλυκά της, κυρίως τα γλυκά της. Εκείνο το μουχαλεμπί με γάλα προβατίνας στο Λ' Οριάν, τι νοστιμιά! Δεν λέω, καλός κι ο δικός μας ο μπακλαβάς, τον πετύχαμε, αδερφή. Βλέπεις τι έγινε; Ούτε φύλλο δεν άφησαν».

Έριξε μια ματιά ολόγυρα στα τραπέζια που ήταν στρωμένα στην αυλή και ανάμεσα στα δέντρα του περιβολιού. Ένα γιορντάνι από λάμπες κρεμόταν περιμετρικά από πάνω και φώτιζε τον υπαίθριο χώρο σαν να 'ταν μέρα. Οι καλεσμένοι ήταν σχεδόν όλοι τους εκεί, μολονότι είχε πάει πια τρεις τα ξημερώματα. Ακόμα κι ο βουλευτής που πάντρευε εκείνο το πρωί το ζεύγος, κι ο ενωμοτάρχης μαζί με τον χωροφύλακα και τους υπαλλήλους της κοινότητας, εκεί ήταν ακόμη. Έτρωγαν κι έπιναν με όρεξη, παρόλο που τα όργανα είχαν σταματήσει από ώρα, κι η ψυχοκόρη, η Λαμπρινή, γέμιζε συνεχώς με κοψίδια και μεζέδες τις πιατέλες, ενώ οι άντρες φρόντιζαν να είναι πάντα γεμάτες οι κανάτες του κρασιού. Μεγάλο γλέντι έγινε απόψε στο χωριό, μια που ο Γιώργης Καρασούλης, ο πρόεδρος τους, το πήρε απόφαση να παντρευτεί έστω και στα πενήντα τρία του. Ο παπάς διηγούνταν για πολλοστή φορά στους ομοτράπεζούς του τη γνωριμία του Γιώργη με την Ευθαλία, που κατέληξε σήμερα σε γάμο, κι όλοι περίμεναν από στιγμή σε στιγμή τον γαμπρό να βγει στο μπαλκόνι από πάνω τους και να τους δείξει το νυφιάτικο σεντόνι με τον άλικο λεκέ της αγνότητας, το αίμα από τον παρθενικό υμένα του κοριτσιού βαθυκόκκινο και τιμημένο.